

Összefoglaló

“Igen, azt várjuk az általunk előállított termékeket fogyasztó európaiaktól, hogy vizsgálják meg, milyen körülmények uralkodnak az indonéziai pálmaolaj-ültetvényeken: sok-sok ember vált a nagyvállalatok áldozatává. Nem az a gondunk, hogy egy nagy cég vállalkozást indít itt, de ennek nem eshetnek áldozatul az itt élők.” – mondta egy indonéziai gazdaszervezet szóvivője.

A pálmaültetvények hihetetlen mértékű megszorodása óriási problémákhoz vezet Indonéziában. Az emberek elüldözése, a kisüzemi gazdálkodás megszűnése, az érzékeny életközösségek eltűnése elkerülhetetlen következményei az egyre növekvő területeket elfoglaló monokultúrás pálmaolaj-ültetvények telepítésének.

A tanulmány összefoglalja a pálmaolajhoz kapcsolódó legfontosabb tudnivalókat: hol és hogyan termesztik, miért más, mint a többi növényi olaj, milyen mértékben és milyen termékekben használjuk, és mi ennek az oka. Megtudhatjuk továbbá, hogy termesztése, előállítása milyen hatással van a környezetre és az emberekre, és a tanulmány szerkesztői megoldásokat is igyekeznek kínálni a fogyasztóknak, bemutatják a kapcsolódó tanúsítási rendszereket, de szóba kerül a bojkott is.

Az anyag készítői fontosnak tartják, hogy a fogyasztó szemszögéből nézzük meg a témát, ezért a boltok polcain is kutatást folytattak. Ehhez egy ártatlannak tűnő terméket választottak: kekszeket és süteményeket vizsgáltak meg abból a szempontból, hogy melyikben található összetevőként pálmaolaj, mekkora arányban, és hogy az adott termék rendelkezik-e valamilyen tanúsítvánnyal.

Az irodalmi adatgyűjtés, tudományos kutatómunka és interjúk mellett a tanulmány azokra az információkra is támaszkodik, amelyeket a szerzők egy szumátrai, indonéziai tanulmányút során tettek szert. Találkoztak négy olyan régió helyi vezetőivel, amelyek részesei a pálmaolajhoz kapcsolódó konfliktusoknak.

A számos, a pálmaolaj-termesztéshez kapcsolódó környezeti probléma között megtalálható az esőerdők kiirtása, a tőzeglápok kiszáritása, erdőtüzek, hihetetlen mértékű vízfogyasztás, amely a pálmaolaj-ültetvények locsolásához szükséges, valamint az ültetvények kezeléséből és az olajkinyerésből származó vízszennyezés is óriási mértékű. Ha a szociális hatásokat elemezzük, azt láthatjuk, hogy a korábban generációk óta folytatott háztáji gazdálkodás teljesen visszaszorult. A földet és az ahhoz kapcsolódó jogokat valamennyi megkérdezett különösen fontosnak tartotta. Emellett sajnos jellemző, hogy az ültetvényeken dolgozó helyi lakosságot hátrányos megkülönböztetésben részesítik, ahol a bizonytalan munkakörülmények mellett a nagyon nehéz munkát végző dolgozók igen alacsony fizetést kapnak.

Emellett a tanulmányúton résztvevők sok interjúalanytól hallottak korrupcióról, amely az ültetvények telepítési jogainak elosztásához kapcsolódik, jellemzően hiányzik a földhasználati jogok törvényes felügyelete, valamint nincs általános földtulajdon-szabályozás sem.

A pálmaolaj üzlet kitűnően illusztrálja a globális ellátási lánc „sötét oldalát”. A kiegyenlítetlen erőviszonyokat, ahol néhány nemzetközi nagyvállalat tartja kezében az ellátási lánc legfontosabb részeit, olyan szemlélettel, ami a minél nagyobb a nyereség elérését tűzte ki célul, akár az érintett közösségek és a természet kárára. Ebben a tekintetben a pálmaolaj nem különbözik más globális árucikk kereskedelmétől, mint pl. a szója, kakaó vagy nádcukor. Amíg a nem kiegyenlített kereskedelem és a fenntarthatatlan földhasználat fennmarad, a déli

félteke gazdálkodói és lakosai helyzete nem fog megváltozni azáltal, ha a pálmaolaj-ültetvényeket valamilyen más növényi kultúrára cseréljük. Égető szükség lenne kereskedelmünk szervezésének és működtetésének megváltoztatására. Fel kell tennünk magunk számára is a kérdést, hogy gazdagok további gazdagodását és jólétét szeretnénk támogatni, ahelyett, hogy az egyre inkább egymásra utalt globális társadalmat segítenék. Nagy kérdés, hogy mennyire tartjuk fontosnak az utánunk következő nemzedékek jólétét. A problémák megoldásához ezekkel a kérdésekkel mindenképp foglalkozniuk kell a civil szervezeteknek, politikai döntéshozóknak, felelősségteljes vállalkozásoknak és nekünk, fogyasztóknak is.

Pálmaolaj-ültetvények által elfoglalt terület Indonéziában és Malajziában

